

การจัดการความรู้ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพฯ ปีงบประมาณ 2559
แนวปฏิบัติที่ดี: วิธีการประเมินทักษะทางคลินิกในนักศึกษาพยาบาล
Best Practice Guidelines: Objective Structured Clinical Examination (OSCE)

วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินทักษะทางคลินิกในนักศึกษาพยาบาลที่ได้มาตรฐานครอบคลุม Cognitive skill, Technical skill, Interpretive skill, Clinical judgment, Communication skill และ ethical skill โดยดำเนินการใน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ชั้นเตรียมการ 2) ชั้นการสร้างข้อสอบและแบบประเมิน 3) ชั้นบริหารการจัดสอบ และ 4) ชั้นให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา และ 5) ชั้นประเมินผลการจัดสอบ รายละเอียดดังนี้

1. ชั้นเตรียมการ

- 1.1 ผู้บริหารกำหนดนโยบายและงบประมาณสนับสนุนการประเมินทักษะทางคลินิก (OSCE) ในนักศึกษาพยาบาล
- 1.2 ผู้บริหารประกาศนโยบายและประชาสัมพันธ์นโยบายเกี่ยวกับการนำวิธีการจัดสอบ OSCE ให้อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยฯ ทุกคนรับทราบ
- 1.3 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและหัวหน้าภาควิชากำหนด Test blueprint ของทักษะทางคลินิกที่จะประเมินให้ครอบคลุมด้าน Cognitive skill, Technical skill, Interpretive skill, Clinical judgment, Communication skill, ethical skill และมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่สำคัญ และกำหนดทักษะและตารางสอบกลาง
- 1.4 รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและฝ่ายบริหารรับผิดชอบจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ให้มีความพร้อมและเอื้อต่อการจัดสอบ OSCE
- 1.5 ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบพัฒนาการเรียนการสอน สื่อและสถานที่ในการจัดเรียนการสอน ที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับการจัดสอบ OSCE
- 1.6 ผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดสอบพบนักศึกษาเพื่อบอกความสำคัญและวัตถุประสงค์ของการสอบเพื่อสร้างความตระหนัก แรงจูงใจในการสอบและสร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการสอบ OSCE
- 1.7 ผู้สอนเตรียมความพร้อมของนักศึกษา โดยจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติที่สอดคล้องกับการสอบ และจัดให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติและใช้อุปกรณ์ที่เทียบเคียงกับการสอบ OSCE

2. **ขั้นการสร้างข้อสอบและแบบประเมิน** คณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสอบ OSCE ของทุก ภาควิชาดำเนินการดังนี้

- 2.1 ออกข้อสอบตาม Test blueprint ที่กำหนด โดยข้อสอบแต่ละข้อ ประกอบด้วย ชื่อชุด ข้อสอบ จุดประสงค์การสอบ อุปกรณ์ คำสั่งนักศึกษาเพื่อการปฏิบัติโดยใช้ภาษาที่ ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย หากชุดข้อสอบมีผู้ป่วยมาตรฐานต้องมีโจทย์สถานการณ์ บท ผู้ป่วยมาตรฐาน (standardized patient) และแบบประเมินผู้ป่วยจำลองที่ผ่านการ ประเมินตามเกณฑ์
- 2.2 สร้างแบบประเมิน โดยคัดเลือกขั้นตอนสำคัญ เรียงลำดับหัวข้อการประเมินตามขั้นตอน การปฏิบัติจริงและกำหนด critical error ในทักษะนั้นๆ
- 2.3 กำหนดเกณฑ์ผ่านและคำอธิบายเกณฑ์ของข้อสอบ
- 2.4 ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อสอบ โดยส่งแบบประเมินให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน การศึกษา/ทางคลินิก และปรับปรุงข้อสอบตามข้อเสนอแนะ
- 2.5 เตรียมผู้ป่วยมาตรฐานโดยการซ้อมบทและประเมินจนผ่านการประเมินผู้ป่วยมาตรฐาน
- 2.6 ทดลองใช้ข้อสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับนักศึกษา และปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ
- 2.7 จัดทำคู่มืออาจารย์ สำหรับผู้ทำหน้าที่ประเมินทักษะทางคลินิก

3. **ขั้นบริหารการจัดสอบ** ได้แก่ การเตรียมผู้เกี่ยวข้องกับการสอบและสถานที่ และ เตรียมนักศึกษา ดังนี้

- 3.1 **การเตรียมผู้เกี่ยวข้องกับการสอบและสถานที่** คณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสอบ OSCE ดำเนินการดังนี้
 - 3.1.1 ประชุมชี้แจงวิธีการสอบ วัน เวลา และสถานที่ที่จัดสอบ และเกณฑ์การประเมิน ให้อาจารย์ผู้ทำหน้าที่คุมสอบหรือผู้เกี่ยวข้อง ผู้ป่วยมาตรฐานทราบข้อปฏิบัติของ การสอบ
 - 3.1.2 จัดเตรียมข้อสอบ อุปกรณ์ สถานที่ อาจารย์ผู้ทำหน้าที่คุมสอบ แจกบท-ซักซ้อม ผู้ป่วยมาตรฐานหรือผู้เกี่ยวข้องก่อนการสอบและการจัดกลุ่มนักศึกษาเข้าสอบ
 - 3.1.3 กำหนดผู้รับผิดชอบ ทำหน้าที่จัดกลุ่มนักศึกษาเข้าห้องสอบ คนจับเวลาและกด กริ่ง ผู้ช่วยประจำสถานี ผู้ประเมิน และผู้เกี่ยวข้อง
 - 3.1.4 จัดเตรียมห้องสำหรับนักศึกษา ก่อน-หลังการสอบ
- 3.2 **การเตรียมนักศึกษา** คณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสอบ OSCE ดำเนินการดังนี้
 - 3.2.1 ประชาสัมพันธ์หรือแจ้งวิธีการสอบ OSCE วัน เวลา และสถานที่ที่จัดสอบ และ เกณฑ์การประเมินและขั้นตอนการสอบให้นักศึกษาทุกคนทราบ เช่น กฎระเบียบ การสอบ ทั้งก่อน ขณะและหลังการสอบ และการหมุนเวียนสถานี และแจ้งห้อง เก็บตัวนักศึกษาก่อน-หลังสอบ ให้นักศึกษาทราบ

3.3 การบริหารจัดการขณะสอบ

3.3.1 ผู้รับผิดชอบหน้าที่ต่างๆ ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ เช่น อาจารย์ผู้ประเมินในแต่ละสถานี ประเมินทักษะการปฏิบัติของนักศึกษาตามแบบประเมิน

4. ชั้นให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักศึกษา

- 4.1 ผู้ประเมินแต่ละสถานีสรุปผลการสอบและอภิปรายประเด็นปัญหาทั้งการให้คะแนนตามแบบประเมิน และปัญหาการปฏิบัติของนักศึกษา เพื่อสรุปคะแนนและเตรียมให้ข้อเสนอแนะย้อนกลับแก่นักศึกษา
- 4.2 นักศึกษาประเมินผลการสอบของตนเอง
- 4.3 ผู้ประเมินแจ้งผลการสอบแก่นักศึกษา ประเมินย้อนกลับ (feedback) แก่นักศึกษา และให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนรับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของนักศึกษาเพื่อประโยชน์สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาวิธีการจัดสอบ OSCE ต่อไป
- 4.4 กรณีที่นักศึกษาสอบไม่ผ่าน อาจารย์ให้ข้อมูลย้อนกลับ ให้โอกาสนักศึกษาเตรียมความพร้อมใหม่และสอบใหม่อีกครั้งโดยใช้ข้อสอบคู่ขนาน เพื่อสามารถเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะที่บกพร่อง

5. ชั้นประเมินผลการจัดสอบ

- 5.1 คณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสอบ OSCE ประชุมทบทวนหลังการปฏิบัติ (After action review: AAR) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ผู้ทำหน้าที่คุมสอบหรือผู้เกี่ยวข้องเมื่อสิ้นสุดการสอบทันที เพื่อรับฟังข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางปฏิบัติวิธีการจัดสอบ OSCE ให้มีประสิทธิภาพต่อไป
- 5.2 คณะผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดสอบ OSCE สรุปและจัดทำบทสรุปสำหรับผู้บริหาร เพื่อประโยชน์ในการวางแผนในเชิงนโยบายต่อไป
